

15

*Horka | El Chaar | Hošek | Krištof | Šustková |
Sedláček | Libiger | Hedájat | Ungerová | Strm
| Konrád | Kovanda | Kuprijanov | Žukov |
Aleksejev | Neruda | Pustoryj*

útulna poezie
HERBERK

2020

OBSAH

František Horka	4
Adam El Chaar	7
Adam Hošek	12
Roman Krištof	14
Tereza Šustková	17
Lukáš Sedláček	18
Milan Libiger	26
Sádek Hedájat	30
Zdeňka Ungerová	31
Jan Strm	36
Božetěch Konrád	38
Jaroslav Kovanda	45
Vjačeslav Kuprijanov	48
Andrej Ščerbak Žukov	49
Gennadij Aleksejev	50
Jan Neruda	56
Petr Pustoryj	62

FOTOGRAFICKÝ DOPROVOD

Jan Jirkovský (1973) Reportážní, pouliční a dokumentární fotograf z Prahy. Člen svazu Českých fotografů. Držitel 3. místa z Czech Press Photo 2019 v kategorii Běžný život a hlavní ceny dětské poroty. Pracuje na několika dlouhodobých projektech, jako jsou „Canisterapie v domově pro seniory“, „Pražští otužilci“ či sociální dokument o běžném životě klientů Centra sociálních služeb Tloskov, ze kterého jsou snímky v tomto Herberku. Na konci roku 2019 byl jedním z šesti autorů, kteří byli představeni v rámci 2. Salónu české fotografie v Topičově paláci. Jeho další tvorbu si můžete prohlédnout na www.jjfoto.cz*

MÍSTO EDITORIALU

by mělo být spíš napsáno Epitaf. V únoru zemřel básník a člen Herberku František Horka. Bylo mu 58 let. Jako vzpomínku na Františka uvádíme jeho báseň Budačina. Báseň krutou, bolestnou, ale snad i smířlivou. Bohužel jednu z nemnoha, které za svého života oficiálně publikoval. Což je škoda. Už proto, že měl o čem psát, ale většinu svých skvělých nápadů a příběhů až se zajímavým nadšením „pouze“ převyprávěl, čímž sice potěšil ostatní, avšak básnický ochudil sebe. A tím pádem i literaturu. Přitom v roce 2002 na festivalu experimentální poezie Modernost v Rakovníku získaly

jeho básně první cenu. Zdeněk Petrželka alias Jan Antonín Pitínský vybral Františkovy verše do sborníku *Uprostřed průmyslové noci*. S Jiřím Dynkou a Jiřím Moravským Brabcem spoluvydával internetový magazín MagazLín. Na regulérní sbírku básní však za jeho života nedošlo. Snad se nám podaří tento dluh vymazat alespoň po Františkově smrti. Třebaže se může zdát, že jsou slova vedle takových událostí zbytečná, bezcenná, slabá. Jsou. Dokážou ale zpřítomňovat. Vyvolávat negativ paměti. A jak pravil náš jediný nositel Nobelovy ceny za literaturu: Vzpomínka je druhá skutečnost.

Redakce Herberku

Webarchiv

webarchivováno
Národní knihovnou ČR

František Horka

BUDAČINA

Potomně rozřezal jí zahubenčat břicho
vytahal z ní dítě nekřtěné na výletě do chlebníku
svačinu v lese chutná salám špek šumák
citrónový stojí 20 haléřů *uřezal mu pravou ručičku*
schoval ji na poscaný kameň vylezu i slezu vytahoval
z něho žilky na prst zdýli po Hradské jezdili kupci z Hradišťa
do Kroměříže *když jsme přišli do které krčmy tehdy ji vyndal*
na kamna aby uschla v té jeskyni přece nemohli spát zbojníci
pořádný chlap se tam ani nevleze *na každý prstek přilepil*
voskovou svíčku malou možná je tady někde poklad zlato
drahé kamení *had klikatý jeduplný když ty svíčky hořely*
žádný zbojníka neviděl hoří na prstech zahubenčat žádného
zbojníka jsme neviděli jenom plamínky všude na stromech

František Horka (1961–2020) Redaktor a kmenový autor Herberku.

Adam El Chaar

PÍŠU

Psaní je zvnitřňování, přivlastňování toho,
co bychom jinak vetkli druhým do tváří,
nezaslouženě,
a milovali bychom je za to a takhle milujeme
jenom sebe nebo nic,
což vyjde nastejno.
Chceš, aby to bylo stejné, známé, jak to máš rád,
ale zároveň nové, jiné, zajímavé, plné.

MOUDROST

Dědeček se se mnou učil a já už mu nemůžu
poděkovat.
Stejně bych to neudělal, všechno je jen tady a teď.
Dědeček mě naučil nedýchat výfukové plyny.
Že nestačí jen doufat.
Co neuděláš teď, neuděláš nikdy.
(Takže to neuděláš nikdy.)

Pozdravit někoho znamená být důvěryhodnější
skoro zadarmo.
Když dítě spadne, brečí.
Když člověk zapadne, mlčí.
Třeba teď.

CHUDÝ

Hodinu jsem kontroloval telefonní budku, nikdo
nevolal.
Nesnáším otevřené lidi, to už jsem psal.
Dospět a najednou být někdo jiný, ale kdo?
Hledat ho proti všem předpokladům.
Vším, čím jsem byl, byl jsem rád.
Držkopád, prstoklad.

Můj nápor budil zápor, nemohl jsem si pomoci.
Miloval jsem hrách na stěnách.
Let's love, baby, Luhačovice tonight.
Neohrabaně, listopad.

Padnoucí oblečení nemám.
Chřadne den, potměšilá radost.
Padne povinnost redukovat nudu na zisk pudů,
aby si člověk mohl dovolit míň.

PAK JE POZDĚ

Každý člověk je člověk.
Nejlepší je střídat racionální a iracionální.
Nesmí to být jedno.
A občas taky přestat hrát.
Nemačkat automat.
Když je kapsa děravá, ucpat ji rukou.

ZNÁMÍ

Vždycky zvažuju,
jestli stojí za to přerušit psaní,
protože když ho kvůli někomu přeruším
a ten člověk po té chvilce, kterou mi věnoval,
odejde pryč,
zůstanu úplně bezprizorní.

On třeba řekne,
že se vrátí,
ale pak se někde zakecá
a ve mně se aktivuje ublížený gen,
uteču pryč do chaosu.

On se pak vrátí a myslí, že na něj ještě čekám,
jak je skvělý, že splnil slib.
Já už ho mám na háku, ale tu šanci mu dám znova.
Když ji dáš jednou, dáš ji vždycky.
Čekáš.
Kecáš.

ZMĚNIT OSUD

Ve starých pohybech se mění jenom čas.
Meditace je dlít v nudě osudu,
kumulovat se k pudu osvobozující myšlenky.
Myšlení je pud odpovídat na otázky a cesta je cíl.

Všechno to hemžení je možná zbytečné.
Možná někam vede, ale pomalu.
Možná to záleží,

jak moc si myslíš, že to, co máš dělat ty, by měli
dělat druzí.

Za vlny může měsíc nebo taky houpání dna.
Za myšlenky může mozek nebo DNA.
Dance.
Prokrastinace v podkresu.

Páteční večer je základní otázka vesmíru.
Zájem je oboustranný.
Lidi jsou živí.
Snaží se a jde jim to, oprostít se od starostí.
To není báseň, to je psaní.

PROUD

Byla lovely, ale z Davli.
Nejsem hajzl, ale v hajzlu.
Zením zuby, nebudť káně.
Škoda, že nejsme víc friends, tys mě zaklela.
Jednou za čas být nějak vyrovnaný.
Spořádaní občané kolem toho chodí a všude
panuje latentní agresivita.
To byla hrozně krásná holka a ona je
bezdomovkyně.
Kvas republiky, lidé na kře.
Neposlouchej své sny.
Jak si toho nevšímalí, jako by to byli sami dělali.
Jsi jeden z těch důležitých lidí, kteří jdou
příkladem,
jak se to nemá dělat.
Ty vole, je to dole.

Je to dole, stromy holé.
Jemně se ve vánku...
Vítr taky ztratil sílu.
Jediná síla v soumraku je letadlo.
Těch jsou všude tuny, jako básnický symbol
neobstojí.
Někde pracuje neviditelný datel, to je lepší.
Přichází zima, síla se obrací v negaci.
Jsme somráci světla, serotoninu.
Ztrácíme tóninu, vládne pastel.
Pozastavení, ustel si postel.
Nic už není, ani tobě po tom.
Nic se nezmění.
Slunce se sklání, stromy zrovna hledí vzhůru.
Ani na chvíli by to nemělo být jinak.
V lesích už neběhá zvěř, jen joggeři.
Jakoby to hnědne.
Hnedť ne, ale hnědne.
Podzim is the new léto.
Slunce zapadá za zuby paneláků.
Krakají vrány, v hejnech se vrací.
Houká sanitka, prodírá se cestovním ruchem.
Ztvrdlé, černé, zkřehlé listy se třepou.
Strom majestátně stojí, maje listy stále při sobě.
Věž komína opatřená rudýma světly.
Potřebuju k životu, aby se mi někdo smál.
Vítr mě vyžene dolů do města, do hry.
Jogger si to fotí.
Jsem z nejhoršího v piči.
Čaj se dlouhuje.

All the society's brainwashing is actually very
precious.
Knihy jsou slastná past, jsem plný jen písmen.

Vem si vždy jen jednu knihu.
Kniha je stejně vždycky jenom jedna.
Zase bych si totálně nemohl vybrat.
Zasnil bych se o utopii, ve které si nemusím
vybrat.
Nakonec si nemusím vybrat.

TMĚNÍ

Kdo by to pořád popisoval?
Prsa v červeném saténu, duše v krásném těle.
Chci duši, která vlastní to tělo nebo spíš v něm je.
Všechno je jen teď, šílená hra, co hrají lidi a já
s nimi.
Jsme ryby v Babylonu, v proudu řeky honíme svou
flow.
Venku vedra život schnou, nedá se už skoro
dýchat.
Krásná úzkost, ještě život.

Tlupa pouští amplifikovaný dramík,
na pomníku padlého vojína zpívají ožralové.
Na dreadu mi umírá moucha.
Nemám rád, když umírá moucha.
Zároveň to mám rád, protože to je smrt, ale o nic
nejde.
Karolina říkala,
že se mnou má pocit prázdnoty a jako by ta
prázdnota měla být dobře.
Pak ještě dva roky dobrého sexu,
dokud jsem nezmutoval do chorobně
svobodomyslného koktavého dítěte.

Čas je přítomnost, nezachytitelný čas, slova jen
domněnky.
Není čas spěchat, času dost.
Láska je klid tváří v tvář budoucnosti.
Láska je blud tváří v tvář pravdě na vratkých
nohách.
Láska je vzteklý klid, vzteklid.
Svoboda je samota mezi lidmi,
hledět skrz ně, vnímat jejich sítě.
Tolerantně.

Šla kolem mě a řekla kámošovi: „Špión.“
Rozesmálo mě to.
Samo o sobě to nijak vtipné nebylo,
ale zrovna jsem šel na Mission: Impossible.
Všechny ty oči kolem, vlasy, povahy, šablony.
Stoik, skeptik, optimista, cynik, paradox.
Teče do mě realita, teatralita.
Sluním se na útesu hrotu svojí propisky,
ztracený v papírovém oceánu vnucení a ignorace
a nepřehlédnutelných tvarů.
Hýbu se jen v sobě.

Moje oddělenost je vnějším účinkem rozjitření,
které nemá žádné opodstatnění ve světě řídícím
se prizmatem ekonomiky.
Nechci ven ze sladkého snu, ale cesta je cesta.
Pochopit bzučení vos na ohryzcích,
zmatené, setrvačné pohledy,
prázdnost obrazu každého,
přistoupit k dalšímu okamžiku.
Nevyhnutelně.

Jednou za čas zatúruje motorka.
Mokro v útrokách,
hormony, strach.
Nikdy nevím, jestli čeká, až ji oslovím,
nebo jestli čeká na přítele.
Hledí si na chodidlo, zasmušilá,
ani hezká ani škaredá,
rozbalí právě koupené růžové fotoalbum,
uznale pokýve hlavou.
Váhavá obnaženost.

Sloupu si nevšimneš,
dokud něco nezakrývá.
Z dálky vypadá život krásně.
Počkám si, až zhasne.
Psaní zhasne život.
Všechno musí jednou skončit.
Všechno je jenom mandala.
Moje milá mrdala áá.

Egoista nemá nic, jen si myslí, že má.
Musí si to usilovně myslet, makat v posilovně
myšlení.
Den hasne, přichází čas falešného světla.
Vjemy se schovávají do božího rumělce.
Noc je metla.
Opustit dobyté vědomí výplachem spánku.
Zůstane jen náhodná melodie.
Spánek je metla revoluce.
Ani o vteřinu déle.

Chlapec projede na koloběžce.
Slunce nad mrakodrapem.
Rozsvítí se zářivka lampy.

Na kolenou, na lopatkách.
Pronikavý, popínavý strach.
Komu se nelení, tomu není pomoci.
Všechno patří Měsíci, teď už.
Komu není pomoci...
Netopýr sestoupil,
auta hrají na rušné třídě.
Vzpomeň si na Slunce, teď.
Vzpomeň si na teď, pak.
Hovor se vyostřuje.

Adam El Chaar (* 1984 ve Zlíně) Vychodil zlínské gymnázium
(bylo na kopci), dostal magistra z žurnalistiky na Univerzitě
Karlově v Praze. Publikuje v tuzemských časopisech, vydal
prózu BerZlín (2017, Petr Štengl). Rád zkouší nové věci.

Adam Hošek

JAKÁSI POSTEL

v posteli leží dva lidi těžko říct
co na sobě vidí těžko říct
kdy to vidět přestanou těžko říct
co je to za lidi těžko říct
kdy půjdou spát

TETA

teta se bojí když jde v noci sama
ulice sou hlasitý a hlasy cizí
a doma tichá červená pohovka
za sklem příborníku výkresy
teta je sama
teta je stará
co naděláš

NIC

v pokoji je tma
jinak nic
ani ty
ani já
ani ty

SRŮST RTŮ

jazyk vyschl
ze zubů je chladný masiv
sliny ztuhly
v jedovatý plast

samým křikem
srostly rty

BLBÁ ŘEKNI ŽE NEJSEM BLBÁ

blbá holka
vběhla do noci
s blbejma slzama
s očima pryč
s blbou blbou rukou
v ruce
blbce

CO JSOU RUCE

co jsou ruce
když jsou oči
co jsou oči
když jdeš spát
co si máš vzít na sebe
když už dávno
nejsi nahá
sebevíc se svlíkneš

TY HO ALE MÁŠ

hlava mi teče ušima
hlava mi pleskla do mísy
hlavou
si utírám hlavu
pak to vezme proud

rytmicky vrážim hlavu
do tvýho masa
hlavně držet rytmus
a nepustit

JESTLI VŮBEC

ten večer mi rychle padala pěna
seděl jsem sám v nonstopu
nevím proč
nevím kdy
nevím jestli vůbec

2001

děda střílel po špačkách
malinký bročky
a nechtěl trefit
a netrefil

měl jsem ho rád
ani jsem to nevěděl

SYČÍ

zasesevrať!
zasesevrať!

střechami a střemchou
okny a okem
ulicemi a ulitou

zasesevrať!
zasesevrať!

Adam Hošek (1995, Turnov). Pochází z Českého ráje, pohybuje se mezi Sobotkou, Jičínem a Olomoucí, kde studuje bohemistiku a historii. Svě básně publikoval v Hostu, Tvaru a ve sbornících literárních soutěží. Loni v listopadu mu ve Vydavatelství Univerzity Palackého vyšla debutová sbírka A na stromech les. Věnuje se též divadlu, organizaci menších kulturních akcí a provázení ve Valdštejnské lodžii u Jičína.*

Roman Krištof

...

pomalů zasouvá se krajina

přes zpětná zrcátka

až k pumpě srce

–

na paměť cesta do práce

na zastávkách spojů stojí lidi přesně

už znám jejich obličej a topornost čekání

na křižovatce uvázlé auto, všichni troubí

vyleze z něj postava v jedné ruce volant

v druhé šatřpáku, a je ticho

a Воланд? S kocourem na lustru

vycházejícího slunka visí

markétka spí v poklopci

...

škube dávná polibek

tak i třešně špačkům

pod zobáky

–

ulíbán je petrův palec v římě

mizí i giaconda v paříži úplně

vydívána

...

odvážl býčky na jatka

měl tam oblíbeného krmič franta

celý rok ho strkal dozadu

do kóji s mladými menšími

říkal mu franto. už jel dneska

–

jak padá listí

víc a víc sedím nahý

na terase

před zraky jiných

...

zrychluješ ve tmě

strnulost kolem

blyští jen

očima zvěře podél

zařadíš volnoběh

silnice pomalu zastavuje

vysedáš

pod vyhouplým sluncem

krajina jede

bojíš se udělat

za pachový ohradník

krok

...

znaková řeč je návyk

v nonstopu vůbec

je nej komunikací

pak ale

zvěř podél silnic postává

a křižovatky co pamatuješ

jsou kruháč

–

v kuzelech světel aut

umělé květy na pomníčcích

zahýbou se jak loutky

tančící menuet

v nehybném diorámatu

zmrzlé krajiny

–

v noci není vidět hvězdy

a ve dne slunce

věříš světům bez závor

stejně

...

obrazy znají se z galerií

sochy ze symposií

happeningy asi

z dějin. šak dějeme se hromadně

přiložme v úhlu do nebes síň slávy k oku

lavice s hoduujícími sunou se. mrkneš

strčíš tlustě prst do domu panenek

a kloň se k performerce. k žáru

jejího těla věříš na chvíli jak ona

v tvoření. než potlesk

zruší kouzlo

a

jdeš malý do domu

v náprsní kapse krasohled

na vitráže

však

lež má krátké nohy víš

má jich ale jako stonožka

ještě sněhulák má mrkev

do polívky všeho dost

ještě toužíš po volnosti

ne po zavěšení v provazech

...

pohřební kočár tažený koňama

šli sme za ním. růžo kdo nám bude sekat maso

mezi písněma říkaly babky v průvodu

pomalů pletly nohama v ruce růženec

oko v slunku stálo nehnutě na obloze

do svahu ze svahu a do svahu až na hřbitov

víc jak hodinu. ještě živý baroko

s panáčkem kropícím zem v hrobě

si pamatuju

odtam sem

...

kdo jiné třímá v rukou

kdo třímán je jinými
přitom se všichni
nahrávají až do posledního
komu se řekne
seš nahranej
a
vevnitř duše obal
vyjede jak airbag
chránit autopohyb těl
autopiloty myslí
při
provozování normality
řídme se
při exitu
jak
dovedem
se.
–
pak psát básně.
ustříhnout pod koleny
nadělat třásně aby
vinetou. nikdy neumřel

...

postav snu

ohrudí srce
bez pláště zvonu
se kýve. slyšíš
bít nitř hlavy
–
zapadlo slunce
v každé knajpě
zapomenutý host
spí čelem. přichází
nahé číšnice
hladí ho po vlasech
hledí na východ

Roman Křištof (* 1965) Vyrosl na lontu a v jeho hlavním městě Brně, tam do poloviny osmdesátých zabýval se poezií a divadlem, pak před vojnou emigrace (Rakousko, USA), po návratu přežil devadesátá, nezavršené pokusy vystudovat práva na MU a estetiku na UK. Živí se jako výzkumník v sociální oblasti, poslední léta pobývá na českomoravském pomezí. Píše a publikuje v prostředí internetu (Poli5, Ravt, Nedělní chvilka poezie), časopisecky v Tvaru, v roce 2019 mu vydalo Druhé město sbírku Střelné básně. Uvedené básně jsou z rukopisné sbírky „silniční“ poezie.

Tereza Šustková

...

Ranní inspirace, ranní neklid.
Tvůj obrys na stěně rozmlouvá s Orfeem.
Snídáme novinový papír,
na hřbet ruky črtáš svůj denní plán.
Na chvíli uhneš pohledem
a smýkne to se mnou do prázdna,
praští to se mnou o stůl.
Až se za tebou zavrou dveře,
vpustím do bytu vítr,
ponořím se do jezera,
v dyšesových šatech
budu až do večera objímat tvůj psací stroj.

...

Ruka tušící hlubinu se zanořila
a narazila na mělké dno,
prsty zalomila,
labuť se proměnila
v ošklivé káče,
na dvoře ji okukují zvědavé slepice.

...

Ten smutný den
koupila cestou čerstvého pstruha.
Zvláštní chladný a měkký dotek,
kdykoli pro něco zašmátrala v tašce.
Strach, co když se sáček protrhne
a ta krev se vylije,
poteče proudem
ze zařízlého krku.
A výloha nabízela jarní idylu.
Báseň nabízela zadostiučinění.
Bůh nabízel odpuštění.
Muž se těšil, až si ji dá k večeři.
A talíř se těšil na rybí kosti.
Na počátku bylo světlo.
Na konci bude slovo.

...

Je jaro.
Kultem jsou květované šaty,
filtrovaná káva
a zahradní řetězy se světýlky.
Klavíristé trénovanými prsty
mačkají šťávu z limetek.
Baletky objímají sádrové busty.
Malíři rozmělnují kapky barvy na špičce jazyka.
Jaro je přece miláček davu.
A svatá Anna táhne kočárek
po kočičích hlavách.

...

Nebe a země,
na první stránce, na poslední, i uprostřed.
Uprostřed jako páteř,
páteř jako žebřík,
žebřík, co nás přeláme, nebo se ho chytmem.

Tereza Šustková (* 1991) Vystudovala český jazyk a hudební výchovu na Univerzitě Palackého v Olomouci. V roce 2016 získala Literární cenu Vladimíra Vokolka a tentýž rok se stala finalistkou Literární soutěže Františka Halase. Debutovala básnickou sbírkou *Skrýše* (Host, 2018). Je zastoupena ve sborníku Nejlepší české básně 2018. V olomoucké kavárně *Óde* šest let spolupořádala literární večery. Nyní se organizačně podílí na večerech autorského čtení s názvem *Domácí bá.snění, které zaštiťuje spolek Po škole*.

Lukáš Sedláček

KROMĚ TOHO PLESU

(prosinec 2014 – květen 2015)

KROMĚ TOHO PLESU

prosím žongléra
aby kousek po kousku
skrýval svými vlasy
a cípem šátku nebo šosu
vlastní něvské slunce

větr ti hvízdal ve skulinách

A TENTO, JEŠTĚ JINÝ VÍTR

ptali se, co vidím
byl únor den

říkám, mima s hrbatými zády
lesklé jídlo, dravce
a tebe
kterou seje vítr

ÚKRYTU

pětkrát otevíral oči
oči pětkrát otvíral
snažil se najít ústa
v jaderné tmě

někdy provázely
poryvy leknutí

NEMÍT

jsi koncem zimy zohýbána
košíkářské vrby
obdivuji tě

jsi dostatečně živá a nespíš
máš kolem rtů rozmazanou knihu
půlnoční tišiny

JE RÁNO

do dlaní dávím zbytky noci
pak poposedám, určuji si styl
nakonec koušu tě do pat
zakroučíš hlavou

místo těla
můžeš být návsí, knihou
a sochou kočky

A TY MYSLÍŠ

něco jako konstelace
období a těsné změny
zcela jistě je tu vidět
nostalgie, poryv másla je vše
teď v břiše a hlavou dolů

vrhni krakorce věštíren
na ovadlý jazyk
přítomní, jste tu?
ještě chci zed'
a ústa od vyzin...

O MYSTÉRIU

jistě, že nukleární ticho
pod tvým srdcem
pohltila šedá rýžka
směl jsem si představit i výhru na los
takového klauna s trpkou tváří
jako když se směji při zpovědi

hora je naruby
k smíchu

VELIKÝ DEN

páter, znalý věci
ukazuje bradou k bohu
myslím, že nasadíme vířivky
a potom znásobíme bolest
sňatkem...

píšu si tě do diáře, říkáš
dnes pořád fouká

STAČILA MI

stačila mi polovina čápa
tobě plot a rýglovaný oblak
– *stratus kumulus* –
nad námi křížuje počátek
artista, kosmonaut

bereme vše, jak přijde
kus dítěte
břichomluvce možná

STARÝ DEN ODEJDE

a kromě konví s máslem
nesmeká tu nikdo
tamta zadní cesta je neschůdná
je beze stromů
a štěkají tam psi
ta cesta je neschůdná a nesmeká nikdo

– – –

měj šaty kůži s ptáky
měj si vlastní křoví
jen když ústy tasíš
vejce puštíkovy

ten batoh bych ti vzal, jsi celá...
ušetři mě, říkáš

– – –

druhý den jsme se loučili
ty s vichry a já s divokými kočkami
seděli jsme, po kládách borka
řidiči v tatrovkách kašlali za volanty
a tys jen máchla rukou
k čůrku lesního potu

RUČNÍ ZÁPIS

ozvy 21:00

asi potřebuji šamana, tvůj klid
nakrást šťávy z trolejí

ležíš na boku, poslouchám tě
spí a vyčkává
sní jak dnešní hlavonožci
v noční lázni

– – –

ozvy 5:55

všechny ty kopule ze synagog
mešit a Santiniho svatostánků
měly být jediným balónem
na němž sedává mim
v modrém a primitivním slunci

– – –

ozvy 7:30

každé tři minuty zvedá se opona
a někdo vybíhá z lóže
šaškovy střevíce, šaškovy střevíce
mnohem klidněji teď píší do grafu
tiší můj puls i vítr tichne

– – –

ozvy 7:51

je sobota probouzíš se ze sna
na prsou zahnízdil nový poryv
dvojaké bušení, lidský hlas

synáček

Lukáš Sedláček (narozen v Olomouci, 1979) vystudoval Houslařskou školu v Lubech u Chebu. Od roku 2008 má v Olomouci samostatnou kytarářskou praxi. Časopisecky své básně publikoval v Tvaru, Hostu, Welesu a revue Souvislosti. Krátce působil jako redaktor v „občasníku pro literárně-kulturní degustátory“ Lžička v šuplíku, při katedře bohemistiky FFUP v Olomouci. Debutoval sbírkou Stará Víska (Dauphin 2017) a v roce 2019 byl Petrem Borkovcem nominován na Cenu Václava Buriana.

Milan Libiger

O ŠTĚPÁNOVI A JANCE

Načatý z fašanku přisedl si Štěpán
spíš přičenil
v úhledném manšestrovém saku barvy kakaa
oči zatopené jako lom
slivovicí
vypráví se po vesnici
žena je mu nevěrná
na stárnoucí kolena
a pije
– Ale rodina je jako loď
ta se neopouští
i když jsou vlny jak stodoly –
startuje své monology Štěpán
a pak se chlubí
– Chlapi to sako stálo 50 korun
samozřejmě v sekáči –
přejíždí dlaněmi po měkoučké látce
mění její odstín
a nachází poloprázdné plato léků v bočnici
– Majitel saka byla asi tlakař
jako já – spolkně a zapije piluli

vzpomínám si
jak kdysi přísahal věrnost své ženě a komunistické
partaji
jak pohřbíval otce
jak plakal
– Rodina –

jak si z něho chlapi dělají srandu na fotbale
když jako pokladník SKŠ vybírá
mezi diváky s ošatkou
a jeho žena v bufetu čertem restartuje svět

moje milenka Janka
s měkkými prsy hladkou kůží
s vášnivostí takovou
že mi v parku pod pajasanem žláznatým
ještě dřív než jsem jí řekl
– Rozveď se a vezmi si mě –
topůrko brala do ruky
jako by to chtěla konečně rozseknout

– Byl jsem na fašanku v Březolupech
dcera se tam provdala
jsem šťastný –
zasypává šotolinou slov
štoly uší
zatopený Štěpán
když my ostatní jsme dávno na suchu

ZOO ZAHŘÁDKA

– Vy jste ale hajzli
když po mně chcete zaplatit dluhy –
– Jsi piča nebo ruský tank? –
pokřikují po sobě ožralí chlapi
jako by odlévali posmrtnou masku
ticha

nebo spíš lili do sebe vodku přes slivovici
bechera řezali fernetem
žrali se jak hyeny
co si vyškubou i vlastní střeva
aby hodovaly

TŘICÁTÉ VÝROČÍ

Hospodu prodal těsně před sametem za 150 tisíc
a opravil si na bydlení přilehlou kuželnu
z ní pan Maličký vidí
Valašský šenk je zase na prodej
za dvanáct míčů skákajících
– Je to pičou ke zdi –
přes slavíka si stěhuje – pisklavým hláskem
na životní chybu
jako by se nebál
nevnímal už
rakovinu

kouří třicet na ten stres

MALIČKÝ JR.

jeho syn chroptí
hlasivky prokouřené
– Na dílně s nama dělají Ukrajinci
my jim ale říkáme Uruguayci –
a vloží obě ruce do kapes
– U ruk vajica chápeš? –
a stěhuje si na rodiče
na máti co doma leží po mrtvici
špatně mluvícího otce
oba řádně
na sebe navzájem
– Začnu chodit až ty budeš normálně mluvit
slyším matku jak řve na fotra –
nemůže přestat
v trolejbusu se kymácí na tyči
když jede z Artu
kde se pořád ještě kouří
– Češi dokážou všechno obehcat –
a přesto z něho kromě chlastu táhne
až téměř vane
vlídnost trpělivost klid
jako by osud byl striptérka
a on tyč

KULISA

Pan Uličný
věčně v montérkách zelených
spícího ratlíka u nohou
zavržený rodinou
cigaretou šermuje
nad novinami
nad náhubkem piva
kurvy

tolik ticha v jednom slově
tolik hlučného
mlčení

V KLUBOVNĚ SKŠ

Zatímco z pípy odkapává
Richard listuje mobilem
sliní si prsty jako by stránky obracel
– Tož tu mám na Slovensku
tuto v Chorvatsku
tato je zasejc ze Zlína –
a jako by na chvíli zapomínal
že každý den zapaluje svíčky za syna v zatačce
u Vršavy
– S túto sem u letiště kapotu leštil ogaři –
a naznačí ještě poklesem v kolenou a pákou paží
jak v pátek na závoře u přehrady
stavidla touhy zvedal
(Ave Viagra)
načež vyvalí se kýla řevu z kamarádkých břich
(kdepak smích)
dlouho se odrážejí prostorem slova-orgány
(prokládané pantomimami)
jakýsi verbal-vulgar-squash
(dusno jak v pitevně)
jako by Karol Polák komentoval porno Chaplina
s Pawlovskou
(jako by plakal Kid)
jako by se po ránu sprchovala bordelmamá...

zatímco z pípy odkapává
a Richard zašeptá
– Zemřel Jirka Uličný
můj spolužák
to sem vám chtěl říct –

HOSPODA FARNOSTI

Štípský farář Sedláček
v šustákové soupravě a kšiltovce s hvězdou
poklusem klus
ráno z pošty na faru
se Sportem v ruličce
dvakrát třikrát kolem kostela
a při mši večer ofenzívně káže
ale se zabezpečenou obranou
– Fotbalová Slavia vyhrála svůj zápas
před tribunami prázdnými
jako vaše srdce
kvůli různým nepravostem
ale sledovali jste přece utkání v televizi! Ne?!
Podobně vás všechny sleduje
Otec Nebeský náš Pán a Bůh! –
šeptá brácha ve ztišeném pajzlu
kde už je jenom všemohoucí servírka Lucie
v upnutých kamaších
právě ale možná bez nich
s kuchařem v kuchyni
– Manžela má v base za výrobu pervitinu
jestli chceš hledej si vinu
jednou jsem taky
málem –
pokračuje tiše brácha
a vychutnává pohanského Radegasta
který jako by mu nahrával
před branku zpovědnice
u Sedláčka

Milan Libiger (1975) Šéfredaktor a kmenový autor Herberku.*

Sádek Hedájat

PŘÍBĚH S PONAUCENÍM

Byl obyčejný muž jménem Mašdí Zulfakár; měl obyčejnou ženu jménem Sítáre Chánum. Sotva jednoho dne Zulfakár vstoupil do domu, přiběhla k němu jeho matka Gouhar Sultán a křičela: „Ty paroháči! Víš, že ti žena zahýbá s celým zástupem milenců? Máš nějakou hrdost? Za našich časů, když na dveře zaklepal cizí muž, žena si vložila pod jazyk oblázek, aby měla hlas jak stařena. Dodnes se to hlásá z kazatelny, ale kdo to poslouchá? Před chvílí se Sítáre kvůli kousku ledu táhla přes půl města jen ve spodničce. A ráno, když na střeše sbírala ložní prádlo, přistihla jsem ji, jak flirtuje s dráteníkem Alím dole na ulici. Dobrý Bože, ta její zvadlá figura – vypadala jak přízrak z hrobu. Nejraději bych se kopla, že jsem tě nedala dohromady s dcerou profesora Mášálláha. Byla jak kytička, na každém prstu tisíc dovedností. Divila bych se, kdyby ji tvoje žena překonala bohatstvím nebo věnem! Udělala jsem, co bylo v mých silách, abych ji naučila zadělat těsto, a myslíš, že to k něčemu bylo? Zkazila celý pytel mouky, mouka zkysla a musela se vyhodit. Nachystala jsem nové těsto a udělala bochníky. Bez ohledu na to, co říkám, mi přednesla: ‚Vdávala jsem se, abych se mohla parádit, a ne abych látala šaty.‘“

V tu chvíli Zulfakár vzteky bez sebe vpadl do místnosti a jako jindy vzal z háčku bič a Sítáre zřezal, bil ji ze všech sil. Černé řemínky koženého

biče se jako had svíjely kolem jejího těla a na pažích zanechaly černé pruhy. Sítáre, zahalená do modlitebního závoje, sténala, ale nikdo ji nepřišel zachránit.

Za půl hodiny se otevřely dveře a Gouhar Sultán, kousajíc se do rtu se lstivým úsměvem na tváři, zakročila. Chytila Zulfakára za paži a řekla: „Dobrý Bože, co to děláš? Neposedl tě Žid? Proč ji tak biješ? Vstávej, Sítáre, vstávej, drahá! Rozdělala jsem oheň v troubě. Přines mísu s těstem a dej se do pečení...“

Sítáre vzala těsto z koše. Když přišla blíž, uviděla svou tchyni, skloněnou nad šachtou trouby, jak rozfoukává oheň. Jako by tomu chtěl osud, Sítáre zakopla o kbelík s vodou a upadla; mísa s těstem přistála na blůze Gouhar Sultán. Tchyni to hodilo po pás hluboko do trouby. Za půl hodiny, když se Sítáre probrala z předstírané mdloby, půlka těla Gouhar Sultán byla dokřupava.

Ponaučení: tento příběh nás nabádá nikdy nenechat manželku a její tchyni o samotě u trouby.

(Z anglické verze Story with a Result, by Sadeq Hedayat, translated into English by Iraj Bashiri, do češtiny přeložil Radek Hasalík.)

Sádek Hedájat (1903–1951). Íránský prozaik, jehož tvorba mísila prvky realistické i fantaskní. Ovlivněn národním íránským folklorem, jež cílevědomě studoval, ovlivněn čtyřletým studijním pobytem na evropském Západě (Belgie, Francie), kde strávil druhou polovinu dvacátých let a také

dvouletým pobytem v Indii v druhé polovině let třicátých, napsal celou řadu kratších próz a několik románů, mezi nimiž vynikají novela Slepá sova (napsáno a poprvé vydáno v Indii 1937), která mu přinesla mezinárodní uznání, a povídkový soubor Zaběhlý pes (1942). Sádek Hedájat zemřel tragicky (jako mnohé postavy jeho próz), pod náparem depresí v pařížském exilu si v roce 1951 pustil v hotelovém pokoji plyn.

Zdeňka Ungerová

OSTRÁ

Ještě včera jsem tu byla doma, plnoletá past.

Boty i s chodidly před prahem zanech.

Tři hlubinné ponory na jeden nádech – ostrá.

VYCHÁZÍ SLUNCE

Vychází slunce, postaru se kloní lilie zlatohlavá ladoňce dvoulisté a patu špičku vlasu – ratolest na jabloni obrůstá podivín.

TERČ

Měsíc se opět kulatí, jak těhotná žena.

Budeme za pár dní kočičí mincí bohatí –

obloha terčem zasažená.

BÝČÍ ZÁPASY

Jdeme pozorovat oblohu
– už máme prostřeno

Měsíc se nám staví do cesty

jak toreadorova muleta
před obličej býka.

Díra, nevedoucí nikam!

Vystřihneš ukázkové flamenco
střihnu si i já

Na druhé polokouli
jižního kříže se zříkám

–

Máš lupy
zvětšují až dvacetkrát

ČAS

Čas je jak prsty otevřené do skla
a nová rána – panny nevinné.
I přesýpací hodiny se musí prosít.

Doba, než začne mluvit déšť je prostá,
když už nic nechceš, jenom jedině.
Obráceně, naopak se musí prosit.

NA HAZARD

Měsíc je mince na stírací losy.
Jsme čísla v bubnu,
někdo námi točí.

Ještě je spousta mužů mezi muži,
ještě je spousta, spousta žen.

Žen, k jejichž oknu muži přistavují žebřík,
šplhají žebro po žebrou,
až vlastní žebro v náruč obejmou.

Dej k sobě to, co k sobě patří –
– výherní čísla dva tři jazz,

pět kvílí na trubku,
tóny padají...

Dnes nevyhrajeme, neprohrajeme,
dnes sázet nebudem.

NESVĚTLO NEZHASNEŠ

Tma visí na provaze světla,
bělmo talířů – dvě oči,
nestojí noci za krádež.

Pravda a lež korunou na hlavě si točí,
jen jedna se spletla.

Nevlastním očím nevěřím,
stromy jsou v rozpuku svých jater,
věčnost si sedla na tvůj klín.

Od malin,
na bříše malý černý kráter.

Nezvaný host jde ke dveřím,
jabloň si květy do očí vmetla,
náhradní věž a srdce zkrehlá.

Nejhlubší tma – nesvětlo nezhasneš.

POD KAŠTANY

V tuto dobu tu už bývá zelinář,
stojí, ještě chvilku čeká,
a pak odchází,
nemá ráda nedochvilnost.

Všechno musí být jak má –
v jejím světě,
nic by nerostlo, nic by nežilo,
nic by neodcházel.

ZAPOMNĚNÍ

Poštvali proti nám dlouhé rovné tyče.
Po prvním z mrtvých
je ohýbáme do zapomnění – lhostejně.

Nenalézáme začátek ani konec.
Co bylo mezi tím – má úplně jiný tvar.

Zdeňka Ungerová (* 1984, Zlín). Poezii publikuje od roku 2005,
převážně na internetu. V roce 2009 její texty vyšly ve výběrové
knize Pavučina cest.

KAŽDÉ MÁ RÁD ENOM TO SVOJE

A tož, páni vínorádi, nepite jen lipku, roháč –
dyť archlebské rézlink zlaté může hanit enom
 róhač!
Děvčata ho nastřihaly, aby hodně hroznů dal –
Bohdan potom orál, stříkál – a slunečkem zrál...

A červená frankovečka, kterou kdysi císař pil –
naleje vám všeckém dneska, radost, píseň do
 všech žil!
Tramín zase pro děvčata dozrál v plné krásy –
proto něžný pokolení denně litr dá si...

V červnu nám tam crčák břeští, klačí šťávu do
 bobulí –
k sudu pak se mnohé vinař, jako k ženě něžně
 tulí...
Poslání mně z teho plyne, pro vás poučení:
Že nad vínka archlebovský v celém světě není!!

(Do archlebského nářečí převedl v listopadě 1974 Jan Strm.)

JARNÍ DĚTSKÉ RADOSTI

Už je tady jaro milé
slunko svítí v uličky
Nastaly nám krásné chvíle

zahrajem si v kuličky.
Radka s Hanou na chodníku,
školku načrtly tu v mžiku.
Hop, hop, skáčí jako vrabci
chlapci
Káču Karlík bije
Jítka zase v blízkém parku
vozí Věrku na kočárku...
Padnul soumrak na dědinu,
sen provází drobotinu...

(skica)

ZIMNÍ MOTIV

Cáry nocí tmavých – hrst denního světla –
šedé mlhy v dáli...
na práh roční doby krutá zima klekla,
ve sněhový závoj s rampouchy se halí...

Ve sněhový závoj s rampouchy se halí
a pahýly stromů větru na pozdrav kývá –
chvěj se před ní, tvore malý –
meluzína pohřební ti píseň zpívá...

Meluzína pohřební ti píseň zpívá –
jinovatky struny mrazem rozehrává,
okuláry z ledu po kraji se dívá –
tam, kde vrána šedá perutí svou mává...

Prosinec 1944

PRAHA V NOCI

Jdi podél zdi a nezapomeň –
na bleděmodrá čísla tramvají.
Hlas ze tmy řekl: Chtěl bych, prosím, oheň.
Konečky cigaret se plaše líbají...

Ohýnek bratrsky se dělí,
teď završel, je z něho dvojice.
Dvě bludičky se nocí rozletěly –
do protilehlých koutů temné ulice...

Ach, pane, mějte přece ohled.
Promiňte, slečno. – Bože, to je tma.
Ještě jsem se za ní provinile ohléd,
však její postavičku tma zas objímá...

Jen hvězdy nad řekou se chvěly –
a Velký vůz ten tesknil nejvíce.
Snad proto, že v té tmě nic neviděly,
snesly se na Vltavu, tiše slzíce...

14. května 1943

Jan Strmiska se narodil v roce 1926 jako poslední z pěti dětí
manželů Jana a Anny Strmiskových z Archlebova (č. 68). Po
obecné škole v Archlebově začal chodit na měšťanku do
Ždánic, kterou absolvoval s velmi dobrým prospěchem. Jelikož
rodinná zemědělská usedlost potřebovala odborné vedení,
odešel na Hospodářskou školu do Znojma. Po návratu domů
a po svatbě s Radoslavou Bartákovou (a po odchodu tchána,
hajného Bartáka, do emigrace) se však mladá rodina dostala
do nemilosti a byla nucena vstoupit do JZD. V jejich stájích

MIZEJÍCÍ KRAJINA

Očima vagonů mizel mi svět
jako zpomalený film.
Pomlky v nečitelných větách polí
tvořily cesty.
Několik čárek, mezníků
a vykřičníky stromů
vytvářely báseň.
Kouřové háčky, dým z lokomotivy,
souvětí kolejemi podtržená,
mizela mi před očima.
Tunely písmen nechali jsme vzadu,
polibky ani nečítám.
Bylo jich moc, snad tolik,
kolik je ve vlaku oken.
Očima vagonů mizel mi svět,
sem tam osamělý jilm,
vetchý stařec, všechno ho bolí,
a přece nám kyne na pozdrav...

Červenec 1948

umístili dokonce koně, o které nebylo jinými členy družstva
dobře pečováno. A z básníka Jana „Strma“ se stal traktorista.
Který ovšem nepřestává psát. Dál navazuje na svou činnost už
z raného mládí. Publikuje časopisecky (Řádce, Lidové noviny,
Archlebovský život a jinde), chystá sbírky básní, jeho verše jsou
i zhudebněny. Patří k těm lidovým básníkům, kterým dělá radost,
když udělá radost jiným, a napíše jim pár veršů k životnímu
jubileu, ke svatbě... Nejednoduchý život traktoristy se podílí na
tom, že Jan Strmiska umírá v roce 1983, v pouhých 57 letech.

Božetěch Konrád

CHLEBA

Drkotavou uličku
ohmatává dřevěné kolečko trakaře
a jeho ozvěna z minulosti
vyvolává vůni teplého chleba
Rád bych opět vyjel
do šera předškolní hodiny
uličkou kolem potoka
s hvězdami ponořenými po zlatová lýtka
Hrdě bych vezl vůni trakaře
a naslouchal čvachtání hvězd

Měly by maminčinu červenou sukni
a únavu ranních očí
spečenou do žlutava

VINICE V ZIMĚ

Odstrojena
už dávno čeká v řadě
připravena k tanci
V stříbrném bělí
chladný její klín
poníženě hledá svou melodii
A tak
odlehčena od plodů
aspoň se svíjí v břišním tanci
a uzounce pláče
Protože milenci
ve sklípku marnotratné pijí
a vinohradský kolek
to dřevo
z místa se ani nehne
Strnule stojí
a na hlavě mu kráká
nerozumné ptáče
Odstrojena
už dávno připravena k tanci
čeká

MALÉREČKA

Ve zkřehlé mozolnaté dlani
plné osudových cest
vypouklé vejce s pohledem vraním
začíná k jaru kvést
Spíš jarní noci podobá se
skořápka vejčité krajiny
magický měsíc uvízl v jarním hlase
ač nevinný ač nevinný
Teprve k ránu osvobozuje ho
šepot mládenců smích děvčat
a vůně skalpovaných vrb
Malované vejce připomíná oživlý žúdr
a jiskřivý starodávný krb

POTOK SPÁLENÝ

*Dne 23. 3. 1987 nedaleko obce Archlebov při
vytváření ovocných teras narušil buldozer
naftové potrubí. Čtyřicet pět tisíc litrů nafty
uniklo do nejbližšího okolí. Nejvíce byly postiženy
archlebovský rybník a potok už dávno v minulosti
pojmenovaný Spálený. Unikající naftu v tomto
potoce specializované ochranné skupiny podpálily.*

Nejsmutnější je když potok hoří
(podoben klokotající zabijačkové polévce)
Ten potok kterému se kdysi
i hastrman dvořil
A teď?... Věřit se tomu nechce
Potůčku modrokvětý
ty který jsi probelhal mezi rezavými hrnci
a igelitovými sáčky s vůní po mléce
Do tvé průzračné kolébky
chodívají nahlížet srnky a srnci
nežli tě červenostřechá dědina od vleče
o kousek níž k zchátralému stavení družstevní
salaše
Tvá vůně mléčná
a zápach močoviny
ještě nenarušily pomněnkovou modř
rybího ticha v nedalekém rybníce
Tvá pomněnková modř...
Až do chvíle
kdy přišel ke slovu těžkopádný buldozer
a z ocelové tepny vytryskla
černé země krev

VÍNO MĚSÍČKOVÉ

Když měsíc ve vinici,
co slunce ukázalo, sklízí,
stavějte pro něj šibenici,
myšlenka divoká se vbízí.
Však budme přece velkorysí
a douškem vína zažeňme
chmury a stíny.
Ať si dál na obloze visí.
(Jsou tu ještě boží mlýny.)
Ať si dál jako hejno špačků
zlodějský stín do zrajících
hroznů klove.
Však přimlouvám se:
Takové víno nazvěme měsíčkové.

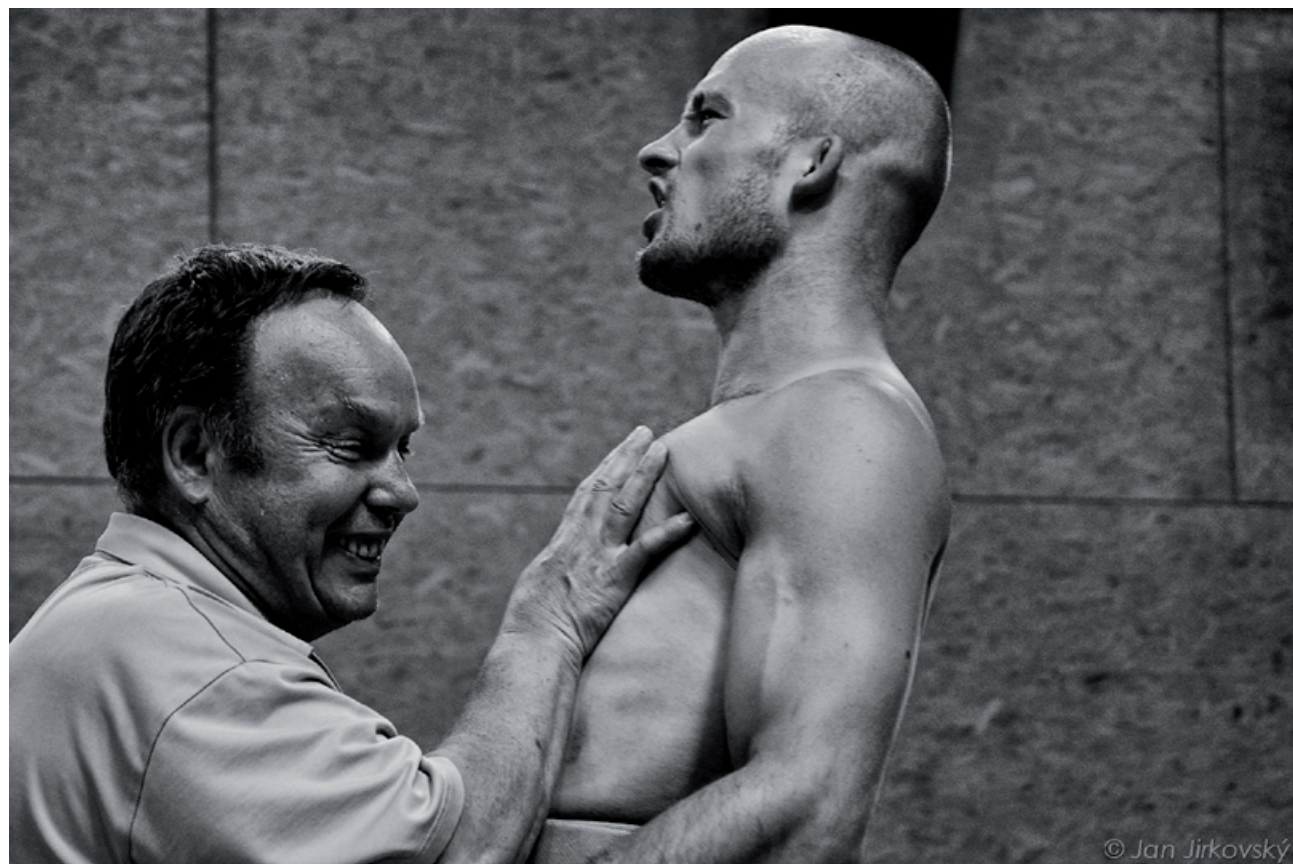
TA NAŠE DĚDINA...

... Dědino naše nestárnoucí
z hlubin v nekonečném čase
slyšíme tvůj šepot vroucí
Něco nesmrtelně vábivého
je v tvém hlase...

(úryvek)

Božetěch Konrád se narodil 14. 2. 1933, po základní škole chodil na měšťanku do Ždánic. Vyučil se zahradníkem ve Ždánicích v zahradnictví Chalabala. Na vojně byl v Olomouci a v roce 1957 se oženil. Se svojí ženou Annou měli tři děti, Božetěcha, Evu a Pavla. Pracoval jako telefonista, později jako strážný pod ministerstvem vnitra. Zemřel v Archlebově 19. března 2014. Svě básně publikoval hned po válce v Junáku a v časopisu pro mládež Vpřed, později v novinách Rovnost, v Literárním měsíčníku, Psím víně, v Malovaném kraji, v Archlebovském životě, kde vedl i rubriku Kótek stréca Répala. V roce 1997 vydal soubor povídek z rozhraní hanáckého Slovácka Stréc Maňa, v němž mimo jiné vzpomíná, jak u nich ve sklepě domu číslo 329 hostili kdysi i Jana Skácela, toho básníka „velkomoravského“...

Jaroslav Kovanda

SKROJKY

...

Při studiu odbojové činnosti na Zlínsku
narazil jsem na výpověď partyzána,
jak gestapo v ohromné přesile zalehlo do sněhu
kolem kravína,
kde se on s Vasilem původem z Nižního
Novgorodu
akorát v lednu 1944 skrývali,
a jak je gestapo tlampači vyzývalo,
aby se vzdali, že se jim nic nestane,
pakliže ale neposlechnou, že vypálí dědinu
kolem...

a tak dále...

*A ještě chvíli jsme je nechali kecat,
abychom dali čas kravám,
nejprve jsme totiž všechny písemné dokumenty
posypali otrubami, namočili do vody
a dali jim sežrat*

*Teprve pak s holýma rukama nad hlavami
vyšli jsme před vrata, děj se vůle Páně, do tmy*

...

Šel jsem přes Volhu po mostě šedivém molochu
postaveném v letech 1953–56
koupil jsem udici návnady vlasec navinuli mi
naproti v bance vyměnil prachy
a šel k Volze moroženným jsem se potřásl
a do fontány chtěje se omýt málem na lavici
po levici
spadl

k té dívce smutné jako
sentinel a hleděl s ní na řeku
na ruské kolo na palouku v dálce
pohupovalo se vánek cedilo lehce
Jahve tam beztak Alláhem prolínal
s Bohem snídali
houpali
se v lebce

...

Hudba, ten organizovaný hluk, penetrovala večer-
ní vzduch – volavka, která hnízdila v blízkém lese,
poletovala, bála se usednout, navíc když ty reflek-
tory tak prohořivaly křovím: u Baťovy vily se ko-
nal ten raut. Pili jsme červené, usrkávali z ústříc,
a vzpomínali, kam až dřív sahala Baťova zahrada,
k hřišti U elektrárny málem. Ale to na fotbalovém
hřišti Letná se konala tehdy ta Raschkova po-
prava, kdosi vzpomněl. V šestačtyřicátém mně
bylo akorát jedenáct, takže jsem jeho popravu
nemohl zmeškat, říkal ten bělovlasý. Jenže jsem

se nemohl davem u vstupu prodrat. Až teprve, už ho přiváděli, na mě jedna paní od pódia zavolala: Poď sem, chlapečku, ať dobře vidíš, ať si to zapamatuješ – a nabídla mně sedák na svém kole... Takže jsem dobře viděl, jak mu po zatrhnutí té oprátky náhle vylítly na usmolenou košili hleny...

• • •

Pálil jsem na zahradě dřevo, to lepší, co ještě červi nesežrali úplně, ale i to úplně zkřenčené. A z červích dírek hulilo, jako by v červím obchodáku hořelo...

• • •

Pán usnul nad Steigerwaldem
A náhle prd
A náhle krk
Jak v radostném krok sun kroku
V Sokole
A v okně brusná pasta
Čím dál nižších mračen
A v dálce beztak Malenovice

• • •

U okýnka do Věčnosti
Letuška si žehlí kostým
Pasažéri připoutaní
Ke svému kostem
V kosočtverci polním
Jednou padnem
Pomni
Na letišti v Orly
Vystupují orli
Kufry tečou na skládku
Hned jsem hotov miláčku
Jenom co nám ten nezval
Vezme otisk z čela
Prohlídne jak výplatní obálku
Jenom co nám ošahají
V každých pánských *trousers*
Jeden mauzr...
Jenom co si z polobotky na záchodě
Sto franků vytáhnu

• • •

Kassiopea – pět větších a jeden menší nýt tmy?

• • •

Dobré ráno 5.45
Digi krysy teploměřů
Pískají nám v podpaží
A Vlastek Máčal bývalý horník (75) hledí do tmy
Vyprávíme si a on z ničeho nic říká
Že haviř potřebuje černe kafe
Tvrdy piliř
A těsnu pitku

• • •

Vědci dokázali na tisícinu sekundy zastavit světlo. A pak zrychlit tak, že prý bylo vidět dřív, než se otočilo vypínačem. To by znamenalo, že čas nezaniká, ale že se někde natáčí, jak tvrdili Bergier a Pauwels?

• • •

Západ slunce nad mořem v Rosolině dnes: jako Kim Ir Senovy mandle v týdeníku ve Velkém kině v Gottwaldově kdys?

• • •

Stehna od slova sténati?

• • •

„Nikdy nemyslete a neusilujte o tvůrčí vzruchy přímo. Vede to ke křeči a k záporným výsledkům,“ říkal Konstantin Sergejevič Stanislavskij, vlastním jménem Konstantin Sergejevič Alexejev.

• • •

Hněj je to pěkný, ale mladý, říkal pohrdlivě soused Veselý nad dnešní nadílkou, kterou nám složili k chodníku.

• • •

Našel jsem ve sběru **Svobodné slovo**, sobota 30. května 1970. Na první straně byl titulek: Před půl stoletím zemřel v sedmašedesáti letech **Eduard Vojan – vladař ducha na českém jevišti**. A vedle bylo připsáno inkoustovou tužkou: *Byla jsem s Poldou na jeho pohřbu. Stáli jsme na nejvyšší rampě nár. musea. Měl na černé rakvi 3 rudé růže, vidím je jak dnes*

Jaroslav Kovanda (1941) Redaktor a kmenový autor Herberku.*

Vjačeslav Kuprijanov

HODINA ZPĚVU

Člověk
vynalezl klec
dříve
než křídla

V klecích
zpívají okřídlení
o svobodě
letu

Před klecemi
zpívají bezkřídlí
o spravedlnosti
klecí

HODINA ANATOMIE

Promiňte
žáci
ale z mé kostry
nevznikne
dobrá učební pomůcka

Ještě za života
jsem tak miloval život a svobodu
že jsem rozlámal svou hrudní klec

abych uvolnil cestu srdci
a z každého žebra
jsem se pokoušel
stvořit ženu

Hlavu ještě za života
jsem si lámal
nad otázkami života

K čemu je mně tedy
lebka

Vjačeslav Kuprijanov (* 1939) Inženýr zbrojního průmyslu, posléze absolvent fakulty Moskevského institutu cizích jazyků, oddělení mechanického překladu a matematické lingvistiky, vydal množství sbírek básní, románů, překládal hlavně R. M. Rilkeho, psal básně ve vlámštině, francouzštině a němčině, je členem Svazu spisovatelů Ruska, Srbska a ruského centra PEN klubu, je laureátem básnických festivalů v Itálii, v Jugoslávii, držitelem makedonského Literárního žezla a Ceny Branko Radičevića v Srbsku, Buninovy ceny (2010) a Ceny Majakovského (2011). Naše ukázky jsou ze sbírky básní Ničto čelověčenskoje.

Andrej Ščerbak Žukov

ANDĚL

A na střeše sivý sokol
A pod střechou havran spí
A nad světem tam vysoko –
Anděl vroucný, bělavý.

Sokol v nebi hledá kořist,
Havran ji má u hrobu,
Anděl hledí, proč to neříct,
Troubí trapně na troubu...

On ohlédá se nespěchaje,
Pomalů se připravuje na let.
Stále kupředu – jen nás hříšné
Stěží spasí – už nyní je vidět.

Čas přijde, a černým zobákem
Havran přikáže nám směr,
Ale o té cestě pod mrakem
Sokol svým peřím bude pět.

NESPAVOST

Mám s hlavou menší problémy –
Dost často kdosi vyje v ní,
Dost často v ní kdosi stone.
Že by vlci, nebo koně...
Proč by ale koně vyli v ní?
V hlavě s tak malými problémy.

CHLADNO

V mém městě je chladno,
Chladno je...
Na stromech zvoní poslední listí zlatavé.
A nebe jakoby obrovským krumpáčem
Na kusy rozbíto po ránu pod mrakem...
A chladno.
V mém městě chladno je...

Andrej Ščerbak Žukov, básník, prozaik, kritik, narozen v Moskvě v sedmdesátých letech min. stol. V roce 1995 ukončil studia na katedře filmové dramaturgie. Hrál menší role ve filmech, pracoval jako fotograf, novinář, literární redaktor, scénárista reklamních šotů. Kromě řady odborných knih, napsal Deník z pozorování přírody: básně, sborník Pátá stěna. 29 povídek o bytí v budoucnu. V úvodu ke své sbírce New End Bestiář, z níž je přeloženo, říká, že není grafoman, že se drží spíše bonmotu Sergeje Čigarkova, že nové písně skládá jenom ten, u něhož staré jsou špatné...

Gennadij Aleksejev

KUPOLE ISAKIJEVSKÉHO KOSTELA

Zvečera
kochal jsem se kupolí Isákije,
která byla efektně osvětlená
a svítila
na pozadí modrofialového nebe.

Ale naráz jsem pochopil,
že je úplně bezbranná.

Naráz jsem pochopil,
že se bojí nebe,
od kterého
může očekávat vše, co si jen vybavíš,
že se bojí hvězd,
kterých je příliš mnoho.

Že ta ohromná pozlacená koule
je strašně osamělá.
A to nenapravitelně.

DVA HLUCHONĚMÍ CHULIGÁNI

Dva hluchoněmí chuligáni,
tři hluchoněmí chuligáni,
čtyři hluchoněmí chuligáni,
stačí?

Ale třeba ještě:

Pět hluchoněmých chuligánů,
šest hluchoněmých chuligánů,
sedm hluchoněmých chuligánů
– – teď už stačí.

Sedmero zdravých
hluchoněmých chuligánů – –
to je úplně tlupa.

Neslušně se chovají nenápadně:
sprostě si nenadávají,
děvčata neobtěžují,
stařenky nestraší –
prostě postávají na mostě
a na cosi čekají,
a na mostě postávat není dovoleno.

Milicionář hvízdá,
ale oni neslyší,
protože jsou hluchoněmí.
A dochází k nepřistojnosti.
Sedmero úplně hluchých
a beznadějně němých chuligánů
čeká na mostě
na nějaký div.

Ale jestli se vám zdá,
že jich je pořád
příliš mnoho,
můžeme nechat jenom šestero
nebo patero,

můžeme to omezit na čtyři
nebo dokonce na tři.
Dobře, zanechme na mostě
dva hluchoněmé chuligány,
jednomu by bylo těžko
čekat na nějaký div.

Gennadij Aleksejev (1938–1987) Jeden ze zakladatelů
leningradské školy „verlibra“, volného verše. Architekt
a výtvarník, který si většinu svých knížek ilustroval. Přes
svůj krátký životní úděl zanechal po sobě hodně následníků.
V časopisu „Aurora“ se o jeho verších pochvalně vyjádřil
i nositel Nobelovy ceny za literaturu Josif Brodskij.

Básně ruských autorů přeložil Jaroslav Kovanda.

Čtení o jídle nepřejí se ani v dnešní době. Laskavý čtenář tedy určitě nepohrdne popisem rychlého občerstvení v Praze skoro před 150 lety, tak jak ho popsal Jan Neruda. Přeji vám všem dobrého chutnání.

František Horka, gourmand.

Jan Neruda

KUCHYNĚ NA TRHU

Požívej jako člověk střídmy těch věcí,
které se ti předkládají: abys nebyl
v nenávisti, kdybys mnoho jedl.
Sírách, 31. kap., 19. verš.

Paní Fogetka je dnes nějak v dobré míře. „Voni zejtra ráno nebudou mít dršťkovou polívku?“ ptala se jí včera paní sousedka vpravo. „Nebudu. Mrzí mne je prát,“ odpověděla paní Fogetka. „Což dršťky se musí napřed hezky oškrabat, kvůli písku, a pak teprv dvakrát prát, aby ztratily zápach.“ „To tak dvakrát! S vůní ztratí sílu. A pak pět hodin třeba je vařit, časně vstát – já mám nejkrásnější sny teprv k ránu,“ rozhodla paní Fogetka. Dnes pak vskutku neměla tedy ráno žádnou dršťkovou polívku. Přišla trochu později než jindy na trh, lاندala se sem a tam, bavila se. Vyslechla všechny

sny a vyložila je jak nikdo jiný. Co se lutryje týče, sama Sibylla nemohla mít zajištěnějšího jména, ač bývala-li také v starém Římě lutryje. Měli by kopat na Monte Citorio, kde se dějí tahy teď, snad by tam našli nějaké starořímské trhačky.

Pak si upravila paní Fogetka svůj „stánek“ a pohodlně pekla a vařila. „Vařiti a péci umí ze všech živočichů jedině člověk,“ říkávame ve své pýše, ale také to umění nerozdáno všem lidem stejně a jsou lidé vyvolení. Nikdo by se neodvážil říci paní Fogetce, že není vyvolená. Samo nebe by muselo rozhodnout ve prospěch její, neboť shlíží na umění její již asi po padesáte let volně a bez překážky dolů. Paní Fogetka je už věru skoro tak dlouho na trhu „traktérkou“. Provozuje kuchtbu svou právě tak jako makarónkář v neapolské Portě, jako vaříč skopového pilafu v cařihradských ulicích, nebo jako ševcovský přístipkář pařížský v Rue Mouffetard, který při špinavé práci své na špinavém nádobí prodává špinavé beefsteaky. Paní Fogetka nesedí s krámem svým pod podloubím, kam přicházejí hosté stydlivější, aby s obdrženým hrníčkem zmizeli ihned v hloubi průjezdu a zde v temném koutku, drze nevysmání, ale také drze nelitováni, shltali svůj „oběd“. Usedla ven pod širé nebe, tam, kde při šplounání kašny tak pěkně se brambory škrabou a tak příjemně se to hubou mele. Prostý, jako vše na paní Fogetce, je také stánek její. Dvě nůše a nějaká vošatka, stojící na dláždění, to je celý krám. Denně rozžehne jiskru Prométheovu v dřevěném uhlí, uhlí doutná bud v železném, kulatém plecháči, nebo třeba také jen v hliněné míse, plecháč a mísa jsou umístěny v těch nůších a na jich uhlí leží podlouhlé

pekáče plny škvařícího se obsahu. Nízká stolička za krámem pro hosty, a jsme hotovi. Leda že se zmíníme ještě o roztaženém, na stojanu připevněném deštníku, jenž tu není k vůli jídlům, nýbrž na ochranu paní traktérky proti slunečnímu úpalu. Šedivý deštník, šedivá jídla, šedivá paní traktérka, všechno šedivé. Totiž – já se neosmělím říci, že je paní Fogetka snad již šedivých vlasů! Barevná plachetka jí je kryje, ale roucho je většinou šedivé, pichlavé oči jsou šedivy, suchá, scvrklá pleť v oblíčeji a na rukou je šedivá. Teď znáte paní Fogetku.

Dnes uspořádala paní Fogetka světu nějaké hody! Není tu ovšem 150 jídel jako v Paříži u Ver-ryho, ale je jich dost. Na jednom pekáči vepřová s dobře vypečenou kůrčičkou a žlutými brambory. Na druhém čtvrtky husy, čekající jen na roztrhání – paní Fogetka nekupuje hus špatných, kupuje jen laciné, které se na př. při dovozu košatinou odřely. Na třetím sjímaná vepřová kůže, dušená s kmínem a solí; prodává se po kusu na chleba. Na čtvrtém hrách a kroupy; vlípne se vařečkou do natažené ruky, za dva krejcary. Pak několik talířků s upraveným okurkovým salátem. – Ano, když se tak rozhlídnu, musíme říci, že dnes má paní Fogetka výbor nejlepší. Srovnávejme!

Její sousedka vpravo má smažené telecí nožičky, jáhly a dolky; jáhly se prodávají právě tak jako hrách a kroupy.

Sousedka vlevo má opečený svítek, nakrájený do podlouhlých čtverhranů jako malé buchtíčky. Pak kucmoch s mákem. A pak vařenou slezinu s hrachem. Gourmand ovšem nemiluje té porésní, houbovitě sleziny, ale zde na trhu je oblíbena, za 5 kr. hrnek.

U dalšího stánku dostaneš smažené hovězí vemeno, vypadající pěkně jako karbonáda. – Ale pak – husí drůbky s brambory! Myslím, paní Fogetka že by nebyla podobné disharmonie ani schopna – jemný kaldoun a brambory! Jako v přírodě patří k slavíku vždy jen růže, tak patří k pečenému kůzleti mladý salát chmelový, k seletí hořčice, k drůbkům rýže nebo nudle – to cítí přec každý!

A ještě dále vidíme pekoucí se jitrnice, smažené rybičky, komisárek s venkovským sýrem, co delikatessu červené hromádky vařených raků atd. A pak – ne, tuhleto se může jíst jen se zavřenýma očima! Takového ragout by se i Číňan zhroutil! Uvařené červy, rozsekaná bota, nastrouhané ucho od štandlíku nebo co? Však – netvařme se nevědomými. Jsou to plíčky, okruží, strašně ale sesekané a zmordované.

Brambory jsou ovšem všude. Jsou jídlem celoročním, hlavním. Brambor je Čechům to, co Italům makarón. Máme proň i humoristicky pochlebný název „koroptev“. Ve Vídni užívají také podobného výrazu, ale když někdo tam řekne „uherskou koroptev“, dostane alespoň hovězí tlápu, u nás na slovo „koroptev“ dostane vždy jen brambor. Hloupne prý, kdo jí brambory. Za to prý káva zas rozum bystří. Proto také babička, spolknuvši za tři krejcary bramborů, koupí si za čtyry krejcary hned vedle hrnek kávy, a babička zůstává moudra.

Ale již nadešla doba paní Fogetky. Trh řídne, hokynářky se chtějí před odchodem ještě posilnit, nosičky sobě už něco vydělaly, také jiní lidé mají už hlad, ano i žebráci už si něco vyžebraли. Stánky jsou obklopeny. Host přijde, usedne nebo zůstane stát, obdrží hrnek, lžící a jí. Podívání jako na

Olymp, samí bohové řečtí, kteří také neznali vidliček a serviet! Vidličku zastávají prsty, při čemž může malíček co nejkoketněji do výše odstávat, servietu zastává ruka – jak zbytečně mluvil ten, který učil: „Nesmrkat do serviety!“ Tady nejsou nikdy v rozpacích, jak které jídlo jíst, jakož bývá někdy u velkých tabulí. Vlastně už i ty lžíce půjčuje paní Fogetka jen neráda. Nejsou sice ze stříbra, jedovatost hub na př. by se dle zčernání těch lžic nepoznala, ale přec se každý okamžik nějaká ztratí, „zrovna jako by je jedli“, a denně je rámus. Paní Fogetka kupuje proto jen „ausšus“, lžici za tři krejcary, samý ostrý zub a výlomek, že je hubě až ouzko.

Přichází babička s nůši. Nůši prázdnou podržuje na sobě a žádá ze hrnek bramborů. Jí stojí. Když otevře ústa, zdá se, že koutky zapadají až k uším – po obou dásních není ani jediného zubu a přece je zrovna mžikem s hrnkem hotova! Virtuóska jedlice bez zubů. Ano, Lessing měl pravdu, Rafael byl by býval velkým malířem, i kdyby se byl narodil bez rukou!

Přichází muž, vypadající jako přiošumělý kněz. Černý kabát je zapjat, bílý šátek je otočen těsně kolem krku. Mlsně prohlíží pekáče, pak si koupí zadní čtvrtku husy. Hned se do ní spouští, srká kůžičku, okousává stehno a pořád při tom vypravuje paní Fogetce hlasem smutným, že je vdovcem, jaké že je to neštěstí ztratit ženu, „povídám jim, tak dobrou ženu!“ – Smutně zaplatil a s povzdechem odešel. „Snad svou ženu sněd, že si tak vzdychá, je zdráva a živa, já to slyšela, ale je to taková mlsná huba, ten starý, a chodí po pečínkách,“ zlobí se sousedka.

Muž otrhaný. Zažil as lepších časů, celé chování jeho o tom svědčí. Ale nahý loket svítí teď kabátem a šedivá hlava kloboukem. Jí hrách s kroupami, pomalu, jako by se mu protivilo. Právě dojedl, když tu k němu přiběhl kluk učedník. Kluk nese obnošený sice, ale ještě dobrý klobouk v ruce, podává ho starci a praví: „Tamhle můj pán z podloubí posílá jim to“ – a již odběhl. Stařec se pomalu rozhlídl po podloubí. Tedy ho ještě lidé poznávají – snad soudruhovité lepších dob – -. Posadil darovaný klobouk na hlavu, dal svůj starý pod kabát a rychle odchází k protější ulici. Sotva odešel, přistoupil k stánku tajný policejní agent. „Znají ho, paní Fogetko?“ – „Koho?“ – „Co teď zrovna odešel.“ – „Ne.“ – „Býval ouředníkem u pošty. Zpronevěřil za 50 zlatých poštovních známek – co tomu říkají?“ Paní Fogetka neříká nic a je už k němu zády obrácena. Abych řekl upřímně, paní Fogetka nemá policii ráda. Jednou měla s ní mrzutost – zkrátka, kdo třeba jen jednou má s policií co dělat, už jí nemá rád.

„Dají mně talíř okurkového salátu, mám hlad,“ podotýká drsný hlas. Salát z „flegmaticko-lymfatických“ okurek, příjemně jemný, šťavnatě chladný, je zde totiž jídlem pro sebe, jí se bez přidáných pečených holubů. Paní Fogetka se obrátila a před stánkem stojí chlap, hotový rošťák. Čelo paní Fogetčino se zakabonilo. Co dělat? Jaksi s nechutí bere pravice talíř a levice se natahuje pro peníze. „Pět krejcarů.“ – „Dobře,“ praví rošťák a sahá po talíři. – „Ne, napřed peníze,“ brání paní Fogetka svůj talíř. – „Ale, matko, matko! copak jsem jaktěživ někomu utek? Myslejí, že uteču jim? To by mně za to stály!“ Mimovolně paní Fogetka popustila

a rošťák zahloubil své prsty honem do salátu. Sněd', vypil ocet, vrací talíř a nastrkuje dlaň. – „Copak?“ – „Zpátky aby mi daly.“ – „A nač pak, zloději?“ – „Voni jsou čistá, copak jsem jim nedal šesták?“ – Strašný křik! – Půl trhu je pohromadě, paní Fogetka křičí, rošťák křičí – rošťák křičí víc, rošťák nadává víc, nadává s kriminální vybraností – již se chvěju, že podlehne jazyk i paní Fogetčin, ten bystrý jazyk – v tom přijde uniformovaný strážce bezpečnosti a vede směřícího se chlapa pryč.

Přibelhal se stařeček a usedl na uprázdněnou stoličku. Klobouk dal si na levé koleno, z kapsy vytáhl kus chleba a žádá za tři krejcary vepřové kůže. Jak se stařeček třese na každé sousto! – Kdybych mu vyprávěl, že jinde jedí ještě skromněji, benátský gondoliér že si k suchému chlebu sesbírá hrst syrových hlemýžďů, vylezlých z moře na kameny, ani by mně nerozuměl. – Snad jídal stařeček druhdy skvěle. Snad měl vždycky bídu. – Myslíte, že ten zde také „se těší na oběd“? Ba ten jí jen, že jíst musí! Ne proto, že je poledne, ale že by hlady upadl. – Protivný vtip! – ale napadá mně, že ten chudák zde je od každého gourmandství právě tak vzdálen, jako ten, koho dal sultán zanzibarský postavit na rozpálené plotny, aby se „tancem“ jeho pobavil, je vzdálen od umění tanečního. – Paní Fogetka bere teď od něho peníze a připadá mně v tom okamžiku jako „polomrtvý pavouk, jenž se polomrtvými mouchami živí“.

Avšak nebe se zakabonilo. Začínají padat velké, těžké kapky. Traktérky obracejí nůše, dávají pod ně pekáče a svírají pak deštníky, aby jim nezmohly. Paní Fogetka má skoro všechno vyprodáno. Zbytek je teď hned pod nůší, pak rozestavuje paní

Fogetka nádobí na dno druhé nůše a kolem po dláždění. Náhle jako by se bylo nebe otevřelo, strašný proud plesknul do kamení a co nejrychleji ubíhá vše do blízkého podloubí.

Paní Fogetka stojí tu za sloupem; zdá se mně, že se lehýnce usmívá. Hledí ven, jak tam liják její nádobí myje. Sama se s tím paní Fogetka jen neráda zanáší, vždy raděj čeká osm, čtrnáct dní, až přijde liják.

MŮJ PŘIROZENÝ VÝBĚR ANEB EVOLUCE VE SKLENICI

Pocházím z Hané, z rodiny, ve které bylo obligátním alkoholickým nápojem pivo, ale i dospělí pili častěji kakao než chmelený mok. Víno se otvíralo hlavně při oslavách narozenin, o Vánocích a jiných svátcích, kdy bylo dobré mít na stole něco víc nóbl. Pilo se bílé a červené, rozlišovaly se i odrůdy, např. Müller Thurgau či vavřinec, prostě, co bylo v samošce, chuťovým vrcholem byla bulharská Medvědí krev. Takoví Francouzi, o nichž jsem se tehdy dozvěděl, že u každého oběda nalévají víno i dětem, byli nejen za železnou, ale i kulturně-gastronomickou, neproniknutelnou oponou. Prostě nepochopitelní.

V pubertě člověk projde řadou hormonálních a intelektuálních proměn. Pojem alkohol nabude na významu. Ani my, gymnazisté, jsme se nespojovali s pouhým ochutnáváním života, chtěli jsme žít plnými doušky. Ve šternberské hospodě U Hrabala jsme byli denními hosty, štamgasti si stěžovali řediteli školy, že jim zabíráme místo. Ovšem latku – a zároveň i mantinely – nám stanovil profesor Skyva, zásadní iniciační osobnost. On způsobil náš zájem o víno v době, kdy mezi námi platilo okřídlené: Je jedno, co piješ, hlavně když se motáš. O prázdninách jsme s pár spolužáky jezdili na takzvané malířáky, které profesor pořádal. Častým cílem byla Pálava. Poznali jsme sklepy mikulovské, věstonické, klentnické, pavlovské i per-

né... Byla to doslova vysoká škola pití vína, kresby a malby byly spíše druhotným produktem našeho tamějšího působení. To „gros“ prošlo našimi útroby a zmizelo v nenávratnu, ale v hlavách cosi zůstalo. Už jsme dokázali rozlišit ryze linku od veltlína – a hlavně: získali jsme k vínu vztah. Nebylo už chlastem, ale mízou nás, mladých bohů.

Plynula léta, desetiletí. Kromě toho, že jsem se individualizoval, začal nuceně pracovat, neb jsem – řečeno s Poláčkem – padl před branami vzdělání, posléze se oženil, ještě později zplodil dítě a naučil se vařit, přišlo postupně i poznání, že vín je nespočetně, a že všechna ta dobrá je dobré ochutnávat. A taky používat v gastronomii. S vínem jsem se už potkával pravidelně, a to ne pouze s moravským. Dosud jsem nezapomněl, jak jsme v osmdesátém devátém seděli na Sv. kopcečku nad Mikulovem, koukali na jih a říkali si: Tak tam se nikdy nepodíváme... Teď bylo naštěstí všechno jinak. Člověk projel kousek světa, aby mimo jiné zjistil, že třeba v Itálii je víno a jídlo nedílnou součástí jejich pověstného „umění žít“. A všude jsem se zamilovával – zvláště do červeného – toho mléka starců: krétské kotsifali, černohorský vranac, sardské cannonau, sicilské nero, toskánské chianti, brunello di Montalcino či vino nobile di Montepulciano. Hlavně v Toskánsku jsem byl u vytržení takřka nábožného.

Ovšem – pít víno není totéž, co žít víno, co transcendovat víno! Ke svatému přijímání jako křesťansko-buddhisticko-oshovský něcista nechodím, koneckonců víno bych nedostal. Dávno jsem ale zjistil, že víno je substance nezbytná pro fungování mého těla i ducha, a někteří, jako má

žena, se domnívají, že je již stabilní součástí mého krevního oběhu. Ale není tomu tak, ačkoli to by měl být ideál vedoucí k evolučnímu skoku. Jenže: Jak naprogramovat všechny buňky těla k přijetí té životadárné tekutiny? Jak proměnit svou krev ve víno? Jak se dostat na onen kýžený transcendentální level? Jak se osvobodit? To je, oč tu běží... Jen skutečný mistr může dokázat sát životní energii pouze z vína, tak, jako ji někteří jogíni čerpají z prány neboli čchi.

Vážení přátelé, popřejte mi tedy, prosím, abych se k tomuto cíli napřel celou svou bytostí, abych na cestě k onomu mistrovství vydržel a mohl doufat, že jednou dojdou k jeho naplnění v božské harmonii s vesmírem.

Referát na téma „Vino a tělo“ pro Den vína na Buchlově, 2016.

NEZDAŘENÁ EVOLUCE, PŘESTO NENÍ DŮVOD ZOUFAT SI

Dobrý den, přátelé. Možná se někteří z vás upamatují, že jsem v této místnosti stál před třemi lety a přednesl tu zásadní referát o mé cestě k dokonalosti a mistrovství. K evoluční proměně v bytost, které koluje v žilách místo krve víno, která čerpá životní energii pouze z vína, která transcenduje své vědomí a je spojena s božskou podstatou vesmíru skrze víno. No, nedá se říct, že se to podařilo beze zbytku naplnit... Spíše se to nepovedlo...

Pravda, byl jsem v pokušení vám zde zalhat, vybájit si onen blažený a mystický stav, přestírat jej. Není snadné přiznat veřejně neúspěch. Ale slavné přísloví starých latinů „in vino veritas“ mě vrátilo zpět na zem.

Ano, snažil jsem se, zkoušel se vzdát sexu, internetu, facebooku, jídla a ostatních pochutin včetně mé oblíbené kávy a doutníčků, trápil tělo hladem a trýznil duši zmítanou v pochybách. Čím víc jsem se snažil, tím bylo jasnější, že proměna v ideální bytost nenastane. Ocítl jsem se v hluboké depresi. Proč je všechno jinak, než jsem původně předpokládal? Co jsem? Kam kráčím a kudy?

Nevím, co se vlastně stalo, nejsem biochemik a zdá se, že ani mystik. Ale už mě to takřka netrápí. Vrátil jsem se k normálnímu, dalo by se říct spořádanému životu. Opět jím vše, co si uvařím, spím se svou ženou, prokrastinuju u facebooku, dopřávám si dobrou kávu, čokoládu a tabák, a především: víno piju pouze na chuť, už ne s hlavním cílem dosáhnout nirvány. Tedy – chuť na víno mi rozhodně nechybí, to mi z experimentu jako jediné zbylo. Vrátil jsem se ke své přirozenosti hédonika, a to je, myslím, dobře. I tyto řádky píšu u sklenky italského kabernetu, zájdaného francouzským sýrem a řeckými olivami. A asi neodolám další.

Ani se nepokouším tomu pokušení bránit. Jdu mu naproti, dno je hluboko.

Referát na téma „Vino a pokušení“ pro Den vína na Buchlově, 2019.

Petr Pustoryj (1963) Redaktor, grafik a kmenový autor Herberku.*

HERBERK 15

24. dubna 2020

Redakce: JAKUB GROMBÍŘ, FRANTIŠEK HORKA, MILAN LIBIGER (šéfredaktor),

TOMÁŠ LOTOCKI, PETR ODEHNAL, PETR PUSTORYJ

Grafická úprava: PETR PALARČÍK

Výtvarný doprovod: JAN JIRKOVSKÝ

Jazyková korektura: TEREZA JANKŮ

Adresa redakce: petr.palarcik@email.cz

Na tuto adresu mohou autoři zasílat své příspěvky.

Uzávěrka Herberku 16 je 24. července 2020.

Redakce Herberku děkuje všem autorům, kteří přispěli do tohoto čísla.

Webarchiv

webarchivováno
Národní knihovnou ČR

www.herberk.eu